

**НАУКОВА ШКОЛА Ю.М. МАЦЕВИТОГО В ГАЛУЗІ
МОДЕЛЮВАННЯ ТА ІДЕНТИФІКАЦІЇ НЕЛІНІЙНИХ
ТЕПЛОВИХ ПРОЦЕСІВ ТА ОБЕРНЕНИХ ЗАДАЧ**

**МАЦЕВИТИЙ
ЮРІЙ МИХАЙЛОВИЧ**

Академік Національної академії наук України, доктор технічних наук, професор, академік Міжнародної інженерної академії, лауреат Державної премії України, Білорусі та СРСР, заслужений діяч науки і техніки України. Почесний директор, завідувач відділу моделювання та ідентифікації теплових процесів Інституту проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного (ІПМаш) НАН України.

Ю.М. Мацевитий — видатний вчений в галузі теплофізики, енергомашинобудування та моделювання теплових процесів, засновник наукової школи у цьому напрямі. Народився 24 лютого 1934 р. у с. Брянський рудник на Луганщині. У 1957 р. закінчив інженерно-фізичний факультет Харківського політехнічного інституту (ХПІ) за спеціальністю «Динаміка і міцність машин». Працював на кафедрі турбобудування інженером, начальником бюро, старшим інженером, старшим науковим співробітником. З 1972 р. очолює відділ моделювання теплових і механічних процесів (нині — відділ моделювання та ідентифікації теплових процесів) ІПМаш НАН України. Впродовж 1996—2016 рр. директор, нині — почесний директор інституту.

Під керівництвом і за безпосередньої участі Ю.М. Мацевитого проведено дослідження, спрямовані на підвищення надійності, економічності, працездатності конструкцій енергетичних машин, що працюють в екстремальних умовах (високі температури, тиск); розроблено методи розв'язання обернених і спряжених задач теплопровідності; вирішено проблеми регуляризації розв'язань некоректних задач теорії поля.

Викладає у Національному технічному університеті «ХПІ» та Харківському національному університеті (ХНУ) імені В.Н. Каразіна. Велику увагу приділяє інтеграції науки та освіти. За його ініціативою відкрито фізико-енергетичний факультет подвійного підпорядкування (ХНУ і ІПМаш НАН України), та спільну кафедру механіки суцільних середовищ на базі інженерно-фізичного факультету НТУ «ХПІ» і ІПМаш НАН України. Створено також Академічний науково-освітній комплекс «Ресурс» для наскрізної підготовки наукових кадрів від шкільної лави

З дружиною в Антарктиді

до аспірантури і докторантури, до якого входять 8 провідних ВНЗ м. Харкова та науковий парк «Наукоград-Харків» з метою об'єднання зусиль та раціонального використання наукового, освітнього та виробничого потенціалів Харківського регіону, стимулювання науково-технічної

та інноваційної діяльності з енерго- і ресурсозбереження, використання власних ресурсів, розвитку нетрадиційної та відновлюваної енергетики, підвищення конкурентоспроможності продукції вітчизняного виробника.

Автор понад 400 наукових праць, серед яких — 22 монографії та понад 100 винаходів. Підготував 28 кандидатів і 10 докторів технічних наук.

Лауреат Державної премії СРСР за розвиток теорії обернених задач теплопровідності, премії НАН України ім. Г.Ф. Проскури за цикл робіт «Моделювання теплових полів в енергетиці» (1984), премії НАН України ім. В.І. Толубинського за монографію «Обратные задачи теплопроводности» в 2-х т. (2004). За цикл праць «Дослідження процесів горіння і тепло-масопереносу в складних термогазодинамічних умовах шляхом їх моделювання та ідентифікації» присуджено Державну премію Білорусі ім. О.В. Ликова (2010).

За роботу «Підвищення ефективності роботи турбоустановок ТЕС і ТЕЦ шляхом їх модернізації, реконструкції та удосконалення режимів їх експлуатації» очолюваний ним колектив науковців інституту відзначений Державною премією України в галузі науки і техніки. Нагороджений орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня (2008).

Голова наукової ради НАН України з наукових основ теплових машин, член національних комітетів України з тепломасообміну і з машинобудування; науково-координаційної та експертної ради НАН України з проблеми ресурсу і безпеки експлуатації конструкцій, споруд та машин. Почесний громадянин міста Харкова.

Цікавиться живописом, поезією, пише вірші, майстер спорту СРСР з альпінізму, заслужений тренер України, президент Харківської федерації альпінізму і скелелазіння (2000—2008).

YU. M. MATSEVYTYI SCIENTIFIC SCHOOL IN MODELLING AND IDENTIFICATION OF NONLINEAR THERMAL PROCESSES AND INVERSE PROBLEMS

Fields of research: improving the reliability, efficiency and performance, extending important structural element functioning of power machines working in extreme conditions; modelling and identification of thermal processes.